

Konferencia-összefoglaló
Egészségbiztosítási reform 2007-2009
2007. január 25-26.

Az egészségügy átalakításának utolsó lépcsője az egészség-biztosítási rendszer megváltoztatása. Ennek megvitatására konferenciát szervezett az átalakítást irányító Egészségügyi Minisztérium. Politikusok, közgazdászok, hazai és külföldi előadók mondták el véleményüket a biztosítási rendszer átalakításával kapcsolatban.

A változás kereteit meghatározó törvények sorát megalkottuk. De még egy lépést - álláspontom szerint a legfontosabbat- még meg kell tennünk. **Meg kell változtatni a szocializmus 50-es években kialakított, hamis elveire épülő, gyakorlatát őrző társadalombiztosítást. E nélkül nincs egészségügyi rendszerváltás. Ahogy a gazdasági rendszerváltás sem mehetett volna végbe az MNB monopóliuma mellett, a bankrendszer reformja nélkül.** Ezekkel a szavakkal nyitotta meg dr. Molnár Lajos, egészségügyi miniszter az egészségbiztosítási reformról szóló két napos konferenciát.

Az előadók által felvetett fontos kérdések, tapasztalatok, gondolatok sorából szemezgettünk, melyeket az alábbiakban olvashatnak.

Kornai János vitaindító előadása többek között a következő kérdéseket veti fel:

Melyek azok a minimális feltételek, amelyeknek teljesülnie kell ahhoz, hogy a magánbiztosítók képesek legyenek belépni az egészségügyi biztosítás piacára? Csak kiegészítő biztosításra vállalkozhat-e a magánbiztosító, vagy átveheti-e az "alapvető biztosítási csomag" kezelését is? Ragaszkodunk-e a biztosítás és a szolgáltatás szétválasztásához? Vagy beléphetnek-e a piacra integrált (mind a biztosítást, mind a szolgáltatást menedzselő) szervezetek is? Legyen-e kötelező biztosítást kötni az „alapvető biztosítási csomagra”? Ki fizeti meg a kötelező biztosítást annak, aki saját erőforrásaiból nem tudja fizetni? Megvédhető-e minden beteg attól, hogy a magánbiztosító elzárkózzék tőle? Ki fizeti a veleszületett vagy később krónikussá vált betegségekkel sújtott emberek és az öregek egészségügyi költségeit? Milyen elv szerint képezzék a járulékot? Mi történik, ha kiderül: a járulék nem fedezi a költséget, és tartósan nem hoz nyereséget, sőt esetleg tartósan veszteséget okoz? Mi történik az amortizációval?

Orosz Éva közgazdász, egyetemi tanár **Panacea nincs – alternatíva van** címmel tartott előadást.

Sem elméleti megfontolások alapján, sem nemzetközi tapasztalatok alapján nem bizonyítható, hogy a magyar egészségügy fő problémáira az üzleti biztosítók versenye nyújtaná az adekvát (költség-hatékony) terápiát. A szolgáltatási szférában 2007-ben elindult változások új helyzetet teremtettek. A versenyző biztosítók modell nem áll összhangban a kórházhálózat modernizálására választott stratégiával.

A magyar népesség egészségi állapota rosszabb, mint a gazdasági fejlettségünk alapján várható és rosszabb, mint az egészségügyre fordított kiadások alapján várható.

Érdekeltek-e a minőség javításában a versenyző üzleti biztosítók?

-a megelőzés megtérülése kétséges a biztosító számára

-nem érdekelt a krónikus betegségek magas színvonalú menedzselésében

-több biztosítóval szerződött kórház esetében a biztosító nem érdekelt a befektetéseken (potyautas probléma)

-a házi orvosoknál - több biztosító eltérő szempontjai és szerződési mellett - nem alakulhat ki hatékony ellátásszervezés

Összhangban áll-e a versenyző biztosítók modell a kórházhálózat modernizálására választott stratégiával?

Lehetséges helyzetek:

-8-10 biztosító versenyez az ügyfélért, de a páciens csak ugyanabba a kórházba tud menni (Miben lesz verseny?)

-A biztosító nem köt szerződést (bizonyos ellátásokra) azzal a kórházzal, amit a beteg választana (Hogyan érvényesül a fogyasztói igények jobb kielégítése?)

Mérlegelendő alternatíva:

-Forrásteremtés:

-Adók arányának növelése, járulékok arányának csökkentése

-Egységes egészségbiztosítási alap (fejkvóta alapú felosztása a régiók között)

-Források allokációja:

-Regionális biztosítók (regionális költségvetési korlát javíthatja a finanszírozhatóságot)

+

-„Kistérségi” ellátásszervező (megelőzés, optimális betegutak – javíthatja a minőséget, költség-hatékonyaságot)

A modernizáció két lehetséges scenáriója

(A) scenárió: a közsféra, a közigazgatás modernizációjának részeként valósul meg az egészségbiztosítás átalakítása, egy **egészség-központú stratégia részeként**

(B) scenárió: **Az egészségügy (egészségbiztosítás) piaci típusú modernizációja**

Csehák Judit előadásának mottója: **A szakadékot nemcsak három lépésben, hanem tréning nélkül, illetve helyből sem lehet átugrani.**

Javaslat a finanszírozási reform első ütemére

- 20.000 tag feletti pénztárak minősítése a két felügyelet által;
- 20 % feletti természetbeni szolgáltatást nyújtó pénztárak bevonása;
- Elismert pénztárrá alakulás jogi feltételeinek megteremtése önkéntes tagokkal, a részvény társasággá alakulás előzetes garantálásával;
- A természetbeni szolgáltatások egyéni járulék mértékének megfelelő fejkvóta átvitelének (OEP-ből az elismert pénztárba) megadása;
- A szolgáltatások közös finanszírozása az OEP-el (a munkáltatói és az átvitt egyéni járulék arányában);
- Az indulásnál nincs külön csomag meghatározás és külön szerződéskötés;
- A nagy kockázatú megbetegedések, valamint az alapszintű szolgáltatások az OEP-nél maradhatnak csökkentett fejkvóta ellenében;
- 2008 januárjától akár 500.000 önkéntes tag mintegy 80 Mrd forintnyi járulékának megfelelő összeggel gazdálkodhat 6-8 pénztár duplájára emelkedő adminisztrációs teherrel.

Továbblépési lehetőségek

- Az OEP szerepének és finanszírozási arányának fokozatos csökkentése;
- 4 éven belül a kötelező magánpénztári tagság bevezetése, a pénztárat nem választók kisorsolása;

- Az egyéni járulék arányának jelentős emelése, egy tartalék alappal is rendelkező biztosítási rendszer kiépítésének megkezdése;
- Az ápolásbiztosítás, a nyugdíj- és életbiztosítások, valamint az egészségbiztosítás összehangolása.

A javaslat előnyei

- Önkéntesen és fokozatosan kerülnek bevonásra a leginkább egészségtudatos pénztári tagok;
- Nem a legnagyobb kockázatú csoporttal indulunk;
- Stimulálja az önkéntes előtakarékosságot;
- Modellezi a gyakorlati feladatokat;
- Nem kell az ellátási csomagot megosztani;
- Egy kézben a betegút szervezés és az egészségvédelem;
- Egy helyről finanszírozzák a kötelező és az önkéntes szolgáltatásokat.

A javaslat hátrányai

- A jobb egészségi állapotúak kerülnek először a rendszerbe;
- Kettős adminisztrációra és finanszírozásra van szükség;
- Nem a tényleges működési költségeket modellezi;
- Az önkéntes pénztárak is szervezeti átalakításra kényszerülnek;
- Teljes körű előzetes szabályozás hiányában a kezdő lépés visszafordítható.
- Jelentős beruházás igénye van, érdemi profit nélkül.

Juhos András az Uniqa képviselőjében „Kutatás –Az egészségbiztosítás magyarországi reformja kapcsán a hazai üzleti biztosítók számára” című tanulmány rövid ismertetése után megvilágította üzleti biztosítói szempontból fontos főbb kérdések kérdéseket.

Dózsa Csaba Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár modernizációjáról - a szolgáltatásvásárlói és biztosítói szerepek erősítéséről tartott értekezést.

Proaktív stratégia szükségessége

A proaktív stratégia lényege, hogy a szervezet saját maga által megalkotott stratégia révén igyekszik a környezetét befolyásolni, saját maga számára kedvezően alakítani. A cél, hogy az OEP dinamikus, félig üzleti környezetben jóval nagyobb önállósággal, de nagyobb felelősséggel, szigorú társadalmi és szakmai kontroll mellett hatékonyan és magas színvonalon működjön!

Az új közszolgálati menedzsment kínálta lehetőségek az OEP-nél

Az OEP jogállásának megváltoztatása –Gazdasági társasággá alakítása (ZRt);

Stratégiai menedzsment kialakítása;

Korszerű humán erőforrás menedzsment bevezetése: eredményorientáltság, teljesítményösztönzés;

Projektmenedzselés professzionalizálása, mátrix struktúrák kialakítása;

Total quality management és minőségbiztosítási rendszer kialakítása

Információs rendszer korszerűsítése: integrált informatika, e-kormányzás, e-közigazgatás technikai hátterének kifejlesztése;

Az OEP saját bevételi lehetőségének növelése;

Szervezetben belüli decentralizációban és specializációban meglévő lehetőségek kiaknázása;

Fogyasztóbarát ügyfélkapu fejlesztése

Következtetések

Jelentős hatékonysági és jóléti veszteséget okozott az elmúlt 10-12 évben, hogy az OEP-et nem kezelték felnőtként

Az OEP szervezetének korszerűsítése nem halogatható tovább, és ez független attól, hogy egy-vagy több biztosító van-e a piacon.

Az OEP-nek szigorú társadalmi és szakmai ellenőrzés mellett nagyobb önállóságot kell adni!

Holló Imre

Hitvita? Igen!

Az egészségbiztosítás jövője elsősorban nem szakmai kérdés

Ennek két fő oka van:

Nincs technikailag tökéletes (bevált) megoldás

Alapvető politikai/társadalomfilozófia és értékrendbeli különbségek rejlenek az egyik vagy másik opció mögött

Ez nem baj - azonban ezzel őszintén szembe kell nézni és a politikai vitát le kell folytatni.

Nem szabad pusztán „szakmai köntös” mögé bújni

Nemcsak nálunk hitvita

“A kanadai egészségügyi rendszer szóba sem jöhet az amerikaiak számára. Még akkor sem, ha az jól működik is Kanadában. Itt két nagyon különböző országról van szó. Amerikát az *életre*, a *szabadságra* és a *boldogság keresésére* alapították, Kanada viszont a *békére*, a *rendre* és a *jó kormányzásra* épült. Ezek nagyon különböző értékek.”

Victor R. Fuchs, Stanford University

Tapasztalatok:

A több-biztosítós rendszer sikeresen vonzott több forrást az egészségügybe

A több-biztosítós rendszer nem csökkenti a közkiadásokat

A több-biztosítós rendszer nem feltétlenül ösztönöz a szolgáltatások minőségének javítására

Növelheti a különbséget az ellátásokhoz való hozzáférésben

Komoly szabályozási kultúrát igényel a több-biztosítós modell

Miután a betegek 5%-a felel a kiadások 50%-ért, ill. a betegek 20%-a kiadások 80%-ért, ezért a biztosítóknak a leghatékonyabb mód a profit elérésére, ha ezektől a „rossz rizikóktól” megszabadulnak.

Nincs bizonyíték arra, hogy a több-biztosítós rendszer növeli a hatékonyságot

Strukturális reform lehet versengő biztosítók nélkül is

Kérdések:

- A több-biztosítós rendszer mögött rejlő értékválasztás mennyire széles társadalmi rétegekre támaszkodik és mennyire tartós politikai támogatottságot élvez?
- Van-e ma Magyarországon olyan egészségügyi-szabályozási kultúra, ember és tapasztalat, ami a társadalom egy része számára megjelenő negatív következményeket hatékonyan kezelni tudja?
- Érdemes – e felvállalni a több-biztosítós rendszer veszélyeit akkor, ha közben az igazi problémákat a társadalom nagy része és az állam számára nem oldja meg?
- Jut-e idő és energia a megkezdett reformok megszilárdítására, amíg a komplex biztosítási kudarcok elkerüléséhez szükséges szabályozással és intézmények felállításával foglalkozunk?

- Egyáltalán: hogyan illeszkednek az ellátórendszer megkezdett reformjai a biztosítási reformhoz?

Frajna Imre az „Egy biztosítós társadalombiztosítás?” kérdését feszegette.

Milyen előnyök várhatóak?

- Lakosság: választás szabadsága
  - Ellátórendszer: erősebb pénzügyi kontroll
- Biztosítás: üzletszerű működés megjelenése

Tévhitek

- Állam kiadásai könnyebben kordában tarthatóak
- Javul az ellátás minősége
- Alacsonyabb szintre szoríthatóak a konfliktusok
- Nő a betegek elégedettsége
- A szelekciós törekvések elfogadható szinten tarthatóak

Saját tehetetlenségünk beismerése

Az üzleti logika megjelenésétől hiába várjuk azoknak a problémáknak a megoldását, amelyeket az állam eszközeivel magunknak kellett volna megoldanunk.

„Minden bonyolult problémára létezik egy olyan megoldás, amely egyszerű, direkt és hibás.”
H. L. Mencken

Jávor András dr. Egészségügyünk stratégiai kérdései a biztosítási reform tükrében

Következtetések:

1. Az idősödő népesség egyre több betegséget mutat fel (kieső aktív prevenciók politika hiányában még hatványozottabban).
2. Az elszegényedés, a gazdasági problémák a legfontosabb betegséget okozó faktorok

1+2 = növekvő morbiditással kell számolni Magyarországon!

3. Az orvostudomány innovatív eredményei folyamatosan, évről-évre több forrást igényelnek
4. Ezért alapjaiban felül kell vizsgálni az egészségügy forrásteremtési mechanizmusát!
  - Kizárólag munkajövedelmek járulékából nem finanszírozható már rövid, ill. középtávon sem az egészségügy, hisz a járulék, mint munkateher nem emelhető, mert rontja a gazdasági verseny-képességünket.
  - Vízitdíj és társai nem pótolják az elmaradt járulékbételekből hiányzó forrásokat, hisz a lakosság terhelhetősége véges (rossz gazdasági helyzetben az előtakarékosság irreális, ill. elég csak a nyugdíjra irányozva bevezetni)
5. Fokozatosan szélesíteni kell az adóalapú forrásteremtési lehetőségeket
  - kizárólagos jelleggel?
  - részbeni, megosztott jelleggel
USA minta – MEDICARE 65 év felettiek számára?
  - Fogyasztási adóterhelés
  - Jövedéki adóterhelés
Illetve ezek kombinációi

ALAPJAIBAN KÉRDŐJELEZI MEG A JELENLEGI REFORM-IDEOLÓGIÁT, A BIZTOSÍTÁSI RENDSZER KRITIKÁTLAN FAVORIZÁLÁSÁT!

6. A biztosítási rendszer maradjon

- Egységes járulékmérték
Bérből-fizetésből, kamatból, tőkejövedelmekre és bérletből származó jövedelmekre is kiterjesztve

Vagy

- Egységes egészségügyi hozzájárulás szociálpolitikai csomaggal együtt (hozzátartozók, gyerekek, stb.)

Biztosítási reform hatására mi változik?

- Forráskivonás történik az egészségügyből – Konvergencia Program: 0,9%-pont!
- Forrásoldalról nincs megalapozott, fenntartható bér- és jövedelempolitika
- Vizitdíj csökkenti a paraszolvencia mértékét(?)
- Paraszolvencia elleni aktív fellépés bér- és jövedelemnövekedéssel kell, hogy együtt járjon!
- Életpálya modell továbbra sincs! – erősödő migráció.
- Növekvő adminisztrációs terhek - IT fejlesztés nélkül

A lakosság egészségi állapota

- Az aktív prevenció politikai hiánya csak növeli a jövőbeni forrásigényt!
A születéskor várható átlagos élettartam önmagában a gazdasági fejlődés hatására növekszik!
- Gazdasági versenyhátrányba kerül az ország az egészségdeficit miatt!
Tudás-intenzív gazdaság igényli az egészséges, minőségi életévek során alkotó munkaerőt!

Legyen az egészségügyi reformnak, az egészségpolitikának is minőségbiztosítása!

- Helyes-e a stratégia?
Szükséglet analízis, stratégiai célok, követelmények, alternatívák kritikai elemzése
- Eredmény és haszon-analízis
Bizonytalanságok számbavétele, várható társadalmi-gazdasági eredmények és a költségek, eredményesség/ hatékonyság/ fenntarthatóság, menedzsment stratégia
- Mibe kerül ez, ha a politikai váltógazdálkodás áldozatává válik? Ki viseli a veszteséget ekkor?

Fenntartható eü.-i reform – mit mutatnak az európai tapasztalatok

- Minden szereplőt be kell vonni az előkészítésbe – konszenzus szükséges!
- Ki kell dolgozni és garantálni kell a leginkább elesettek, rászorultak védelmét!
- Flexibilitás, tolerancia és türelem – időfaktor!!!
- Transzparencia!
- Legyen bennünk kurázsi állandóan új megoldások felkutatására, ne ragaszkodjunk sikertelen ötleteinkhez!

Meghívott külföldi előadók:

Joseph Kutzin (WHO Regional Advisor, Health Systems Financing Visiting Fellow, Imperial College Centre for Health Management) WHO's perspective on the proposed reforms to the Hungarian health insurance system

Hans Hoogervorst Health reform in the Netherlands: a model for Hungary?

Armin Fidler (Health Sector Manager) and **Pablo Gottret**, (Lead Economist, The World Bank) Options for Improving Social Health Insurance

Arvi Vask (Member of the Management Board; Estonian Health Insurance Fund) Health insurance system in Estonia

Josep Figueras (European Observatory on Health Systems) Insurance competition, from the theory to the practice: *The less travelled road ...*

Pavel Hroboň (Deputy Minister of Health, Czech Republic) The Czech Health System – its Presence and Future.

Peter Pažitný (Health Policy Institute) SLOVAK HEALTH REFORM IN 2004 Courage to reforms

Gerhard Schulte Das deutsche Gesundheitssystem Status quo und Reformansätze